

Jak dlouho ještě?

(Quousque tandem?)

Nad státním zastupitelstvím se stahují „těžká mračna“ společenské nevole a zloby, která nemohou rozptýlit ani občasně demonstrace dezorientovaných a zmanipulovaných občanů, kteří se bez znalosti podstaty problému snaží hájit údajnou nezávislost justice a státního zastupitelství. Tuto nevoli a zlobu totiž vyvolávají nejen tisíce nespravedlivě stíhaných osob (podle statistiky přes tisíc zprošťujících rozsudků ročně), ale i občanů s nějakým více či méně významným společenským postavením (zejména starostů obcí a měst), kteří žijí v neustálých obavách, neboť nezřídka musí řešit mimořádně obtížné a právně náročné úkoly a přitom si nikdy nemohou být jisti tím, že si na ně policisté anebo státní zástupci něco vymyslí a ve své bujné představitosti je obviní z nejrůznějších smyšlených „zločinů“. Tyto své nezřídka fantazijní představy pak „protlačí“ až k soudu, kde je poté budou s veřejně prezentovanou rozhodností a zásadovostí několik let soudně popotahovat, vymýšlet a křivit důkazy a za účinné pomoci „vděčných“ hromadných sdělovacích prostředků je budou špinit a skandalizovat, takže je nejprve připraví o zaměstnání a poté jim zničí zdraví, rodiny, podnikání, přátelské vazby i společenskou prestiž. Pokud pak v soudní síni bude hrozit zprošťující rozsudek, začnou „kličkovat jako králíci“ a tvrdit, že soud má pouze jiný právní názor, což je však v případě chybějících důkazů nikoli lež prostá, ale sprostá. Nakonec pouze prohlásí „vyšetřování skončilo, zapomeňte!“ - a „pojede se dál, močálem černým kolem bílých skal.“

*Vraťme se však do nedávné minulosti, kdy to všechno začalo. V roce 2013 došlo s předchozím souhlasem nejvyššího státního zástupce k bezprecedentním a tvrdým zásahům Policie ČR na Úřadu vlády ČR i v bytě Jany Nagyové (nyní Nečasové), v důsledku kterého padla vláda tehdejšího premiéra Petra Nečase. Z evidentně obłudných představ tehdejšího ředitele Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu i vrchního státního zástupce v Olomouci o obrovském a organizovaném zločineckém spiknutí, ohrožujícím samé základy republiky, se od té doby prokázalo jen trapné nezaplacení daně za dary Janě Nečasové a podobně „vyšuměla“ i „nafouknutá“ kauza zneužívání vojenského zpravodajství. Krátce na to následovalo trestní stíhání expremiéra Petra Nečase za údajné uplácení poslanců Petra Tluchoře, Ivana Fuksy a Marka Šnajdra. Někteří závistiví a záporně emočně „přetlakovaní“ občané i škodolibí, senzacechtiví a práva neznalí novináři si poté zamnuli ruce a zajásali: „Konečně došlo i na něj!“ Státní zástupci Vrchního státního zastupitelství v Olomouci pak vzápětí toto obvinění veřejně komentovali tak, že „v této trestní věci jde o **zodpovězení zásadní otázky celospolečenského významu**, (1.) zda v procesu projednávání a schvalování zákonů, které ovlivňují život všech občanů, se mají poslanci ve smyslu svého ústavního slibu řídit svým nejlepším vědomím a svědomím a mandát vykonávat v zájmu všeho lidu, nebo (2.) zda a nakolik je přípustné, aby jejich rozhodování mohlo být ovlivňováno slibem nebo poskytnutím osobních výhod.“ Vrchní státní zástupce v Olomouci pak poukázal na to, že obdobné kauzy se řeší i v jiných zemích EU a jmenovitě poukázal na Itálii a Španělsko.*

Na těchto komentářích bylo pozoruhodné nejen to, že byly veřejně publikovány a tím tak bylo nevhodně ovlivňováno veřejné mínění, ale především to, že státní zástupci v něm vůbec kategoricky netvrdili, že by byl prokazatelně a jednoznačně porušen zákon v takové míře, aby se evidentně jednalo o naplnění všech zákonných znaků přečinu podplacení (§ 332 odst.1,2 trestního zákona), ale mělo se jednat o **pokusné vyřešení otázek**, kvůli kterým zřejmě nemohli spát. Proto byly veřejnosti položeny dvě manipulativní a principiálně nepřijatelné kapciózní otázky, na které byla předem jasná odpověď „ano, ne“. Těmito zavádějícími otázkami se však nejenže postavili do pozice „blanických rytířů“, kteří v údajně „nejtěžší chvíli republiky, reálně ohrožené zločineckým spiknutím, vyjeli napravit zažité a tíživé společenské zlořády“, ale úmyslně tím odvedli pozornost veřejnosti od pravé podstaty svého počínání, kterou je procesně **absolutně nepřijatelné právní experimentování**, hraničící až s nezodpovědným avanturismem (tj. „hokus pokus“ aneb „zkusíme to, uvidíme, vyjde to anebo nevyjde?“).

Po těch uplynulých letech je zcela evidentní, že státní zástupci prohospodařili důvěru, kterou v době zahájení trestního stíhání Petra Nečase svojí okázalou rozhodností občanům vnutili. Dnes totiž už téměř nikdo nevěří tomu, že státní zástupci jsou oněmi právními „průkopníky polem neoraným“, kteří s nasazením všech sil zachraňují naši republiku před korupcí, hospodářskou a majetkovou kriminalitou i organizovaným zločinem. Naopak lze stále častěji slyšet hlasy, že jsou to bezcitní a nezřídká i prolhaní „sekerníci“, „likvidátoři“ a právní dobrodruzi (avanturisté), kteří dokonce v trestání jiných lidí nalézají potěšení. Pokud tedy za této situace někdo z nich začne hovořit anebo psát o etice, má to asi takovou váhu, jako kdyby smutně proslulí inkvizitoři Torquemada anebo Vilém Imbert Pařížský hovořili anebo psali o milování bližního svého, lidskosti, laskavosti a soucitu. Nejhorší je, že tímto svým počínáním připravují o zbytek společenské důvěry i ty poctivé a svědomité státní zástupce, kteří ve své profesi spatřují nikoli příležitost ke společenské seberealizaci a šikanování jiných, ale poslání k prosazování práva, spravedlnosti a dobra. Jaké asi mají pocity z kritiky státního zastupitelství, když sami dobře vědí, kdo z jejich kolegů i nadřízených zavdává k této kritice důvod? Důvěra se těžko získává, snadno ztrácí, ale nejhůře se obnovuje. Je jako balvan, který je obtížně vyvalen nahoru, ale snadno se skutálí dolů.

Vrátíme-li se ke staré kauze Petra Nečase, lze souhlasit jedině s tím, že jakékoliv politické kupčení s hlasy anebo jakákoliv forma protekcionářství (včetně zaměstnávání rodinných příslušníků jako asistentů) jsou **nemravnosti**, protože je to nespravedlivé, nepoctivé a neslušné. O tom není nejmenších pochybností, a trestání by bylo na místě, kdyby to jasně stanovil trestní zákon. Před tímto náhlým „mravním probuzením“ policistů a státních zástupců to však byla dlouhodobá (byť nemravná) politická zvyklost (usus), kterou postupně vytvořili nejen poslanci, senátoři a ministři, ale i řadoví členové všech politických stran, kteří za nejrůznější konkrétní výhody anebo pouhý příslib budoucích výhod (stále ještě netrestná korupce pro budoucno - corruptio pro futuro) putovali ze strany do strany (političtí turisté) a hlasovali na objednávku anebo v něčím zájmu. Tehdy však ani jediného státního zástupce nenapadlo takovou zvykovou politickou korupci stíhat, protože by se jistě „se zlou potázel“. Ostatně i někteří vysoce postavení

státní zástupci a soudci nemají čisté svědomí, bydlí v nájemních bytech pro chudé (kdo jim to asi zařídil?) a za své jmenování do svých vysokých funkcí jsou někomu zavázáni. Za těchto okolností bylo pouhé prokázání klíčové subjektivní stránky přečinu podplacení dle § 332 odst.1,2 trestního zákona (tj. přímého či nepřímého úmyslu) zcela nemožné, takže se lze jen podívat nad tímto zarputilým právním i slovním útokem na osobu bývalého premiéra, kterému lze sice vyčítat mnohé mravní poklesky (např. manželskou nevěru anebo podíl na účelovém odvolání bývalého policejního prezidenta Petra Lessyho), avšak konkrétního korupčního jednání se nedopustil. V normálně fungujícím právním státě (a to nejen v onom zmíněném Španělsku anebo v Itálii, ale dokonce i v bývalém totalitním režimu) by však takový útok bez řádného právního krytí musel být označen za nezodpovědný a nutně by skončil okamžitým odvoláním z funkce.

Nestalo se tak, protože státní zástupci si kolem sebe úmyslně vytvořili auru „nedotknutelných“, jakoukoliv kritiku označují za politický útok na jejich nezávislost a zálučně tak manipulují s veřejným míněním. Jejich mnohdy nezodpovědné „řádění“ proto pokračuje až do současnosti. Stovky podnikatelů, starostů i vedoucích pracovníků státní správy byly profesně i občansky „zlikvidovány“ a mnozí z nich byli i ve vazbě (např. i současná eurokomisařka Věra Jourová). Když pak byli po několikaletém soudním projednávání pravomocně zproštěni z obžalob pro svá domnělá a vykonstruovaná provinění (např. bývalá předsedkyně Energetického regulačního úřadu ing. Alena Vitásková a její podřízená ing. Jitka Schneiderová), státní zástupci se tvářili, jako by se nic nestalo a že „právo na omyl“ je jejich základním profesním právem. Svoji emoční averzi (podjatost) vůči ing. Aleně Vitáskové pak nejvyšší státní zástupce korunoval ještě zcela zbytečným a skutkově i právně křivým dovoláním (úmyslně totiž byly použity nepravdivé údaje), které naštěstí už na jejím definitivním zproštění viny nic nezměnilo. O co tedy státním zástupcům vlastně jde – o pravdu a spravedlnost, anebo o úporné prosazování svých „alternativních pravd“ a utkvělých představ? Kde zůstaly spravedlnost, právo a právní jistota občanů? Samozřejmě nikdy nikdo ze státních zástupců nebyl volán k odpovědnosti za jejich „právní zmetky“ a neetické chování, a nikdo z nich také nezaplátil náhradu škody za svá pochybení, mající nezřídka původ pouze v jejich zkažené a paranoidně uvažující mysli.

*Mnozí státní zástupci si totiž vůbec neuvědomují, že **právo je pouze minimem mravnosti** (etiky). Nemravných a přitom netrestných jednání je totiž celá řada, a přitom se až doposud nenalezl natolik filosoficky a mravně vyspělý státní zástupce, který by nejen dokázal precizně definovat pojem mravnost, ale dokázal by i jednotlivé netrestné nemravnosti vyjmenovat, přesně popsat a uvést, které z nich je (bohužel) nutno tolerovat vzhledem k jejich masovému výskytu (např. manželskou nevěru, lhaní, nevděčnost, neúctu k rodičům, prarodičům a starým lidem, konflikt zájmů, nedodržování slibů, sexuální nevázanost, rozmařilost, intrikaření, donášení, udavačství apod.), a která by si naproti tomu zasloužila přiměřený trestní postih (např. zebrota, příživnictví, prostituce, mobbing, bossing, obcházení zákonů, nevyplácení mezd, úplatkářství pro budoucnost, imise, zneužívání práva, vulgární a nemravná „umělecká“ tvorba, hráčská vášeň, neodůvodněné zakazování, podvodná obchodní „šikovnost“, sprostota, slovní a fyzická agresivita, neodůvodněné propouštění anebo odvolávání z funkcí, narušování soukromí*

známých osobností, sebepoškozování atd.). Některé z těchto nemravností totiž veřejnost natolik obtěžují a oprávněně popuzují, že by si nejen zasloužily náležitou právní úpravu, ale i stanovení přiměřených sankcí. Za celou dobu působení nejvyššího státního zástupce však z Nejvyššího státního zastupitelství nevypadla ani jediná ideová mravní vize, protože „nikdo nemůže dát to, co nemá; špatnému chybí vůle činit dobro.“ (Lucius Annaeus Seneca – 4 př.n.l.-65 n.l.; O dobrodiních; Nakladatelství Svoboda 1992, str.162).

Exekutivní (výkonná) aplikace trestního zákona a trestního řádu, ke které jsou oprávněni policisté a státní zástupci, **nesmí být experimentální aplikace práva**. Již jen představa právního experimentování s lidskými osudy totiž vzbuzuje u slušných lidí hrůzu a odpor, protože je neklamným znakem nevypočitatelného, bezohledného a bezcitného pohrdání právem. Veškeré subjektivní právní představy policistů a státních zástupců o trestnosti a způsobu jejího postihu proto **musí** přísně korespondovat s přesným a objektivním zněním trestního zákona i trestního řádu (**nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege**) i se základními pravidly trestního řízení.

Nejčastějším pochybením orgánů činných v přípravném řízení trestním je nerespektování zásady materiální pravdy (§ 2 odst.5 trestního řádu), která má zásadní celospolečenský význam. Základem každého smysluplně fungujícího státu jsou totiž **pravda, spravedlnost a mír** (resp. i společenský **smír**, který lze nastolit právě jen na základě spravedlnosti, pravdy a rovnosti občanů před zákonem). Bude-li proto jakékoliv trestní řízení založeno na lži (a lži je i manipulace s důkazy a jejich zatajování), otřese to důvěrou občanů ve spravedlnost a právo a tudíž i samotnými základy právního státu. Nechť je tedy připomenuta první věta § 2 odst.5 trestního řádu:

„Orgány činné v trestním řízení postupují v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v tomto zákoně a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí.“

Protože jakýkoliv trestný čin má čtyři zákonné znaky (objekt, objektivní stránku, subjekt a subjektivní stránku), jsou orgány činné v trestním řízení **povinny spolehlivě prokázat** existenci všech čtyř a **nesmí** se uchýlit k jakýmkoliv důkazně nepodloženým dohadům, spekulacím, fantaziím anebo dokonce paranoidním fabulacím (tj. bájným podezřívavým smyšlenkám) – natož aby v zájmu potvrzení svých představ a verzí důkazy zatajovali, manipulovali s nimi anebo je účelově vyráběli, což se v poslední době stalo několikrát. Markantní byl zejména případ brigádního generála Vladimíra Halenky a jeho fiktivně vytvořené „organizované skupiny“ z r.2015 (jaká podobnost s „protistátními skupinami“ z padesátých let!), ohledně kterého až v r.2018 Městský soud v Praze konstatoval naprosté selhání orgánů činných v trestním řízení, úmyslnou manipulaci s důkazy i odposlechy a úmyslné zatajování důkazů svědčících ve prospěch obžalovaných. Podobně se v r.2020 vyjádřil i Vrchní soud v Praze, který sice vrátil věc do přípravného řízení, avšak současně uvedl, že ani jeden z obžalovaných nebyl postaven před soud důvodně, podaná obžaloba byla nedostatečně důkazně podložená a byla založena na manipulaci s důkazy blížící se jejich zatajení. Přitom také tento případ (stejně jako tomu

bylo u premiéra Nečase) byl zahájen masivním nočním zásahem ÚOOZ v bytě generála Halenky, odkud byl odvezen v poutech, načež následovalo podobně zkreslené informování veřejnosti o jakémsi obrovském zločinném spolčení na Ministerstvu obrany a poté cíleně manipulativní vyšetřování pod tehdejším vedením současného ambiciózního „policejního politika“ a dozorového státního zástupce. Za takové noční razie a cílené vyrábění vyhovujících důkazů by se nemusela stydět nejen StB, ale ani středověká inkvizice. Úžas přitom vzbuzuje především skutečnost, že v našem údajně demokratickém právním státě prošlo takové zneužití moci a hrubé porušení trestního řádu téměř bez povšimnutí. To už si občané na zneužívání moci natolik zvykli, že jsou k němu zcela lhostejní? Vždyť příště se to může týkat i jich anebo někoho z jejich blízkých! Každá nespravedlnost, křivda anebo úřední zvlů jsou přece ohrožením samotných základů státu (spravedlnost je základem státu - iustitia regnorum fundamentum est)!

Z praxe by bylo možno uvést celou řadu právně problematických až fantazijních konstrukcí (hypotéz, verzí), jejichž předpokládaný anebo dokonce zcela smyšlený (vyfabulovaný) základ se pak v průběhu i několikaletého vyšetřování a soudního stíhání nepotvrdil. Přitom v současnosti je u právně problematických případů nutno vzít v potaz i polemická ustanovení o omylu skutkovém (§ 18 trestního zákona) a omylu právním (§ 19 trestního zákona), které mohou i skutečného pachatele trestného činu vyvinut z trestního postihu. Náš trestní zákon totiž není dokonalý a ponechává dostatek skulin, jak se z možného trestního postihu vyvinut (viz článek „Kulhající trestní zákon“ – Trestněprávní revue 6/2014).

„Je to divné, že se lidé uchylují ke zločinu, když existuje tolik zákonných cest, jak se chovat nečestně.“
(Alphonse Capone – 1899-1947)

Všechny shora uvedené nezbytné podmínky pro trestní postih byly již v r.2013 před novináři i veřejností úmyslně zatajeny (právní osvětlu totiž v televizi nikdo „raději“ neprovádí), skutkový děj byl manifestačně zjednodušen a namísto objektivního, poctivého a zdrženlivého přístupu k vyhodnocení všech dostupných indicií byly zvoleny ony dvě populistické kapciózní otázky. Přitom jakékoliv stíhání kohokoliv „na zkoušku“ („co to udělá?“) je v nejhrušším rozporu s článkem 8 odst.2 Listiny základních práv a svobod, kde je uvedeno, že „nikdo nesmí být stíhán nebo zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon.“ Podobně tomu bylo i v r.2015 v případě generála Halenky, který byl zahájen neméně skandálním postupem ÚOOZ a státního zastupitelství. Důvody pro trestní postih si totiž nikdo nesmí vymýšlet a zejména nesmí manipulovat veřejným míněním na podporu svých subjektivních představ o tom, co je a co není trestné. Takový postup (zvláště když se neustále opakuje) poškozují nejen právní vědomí občanů, ale i celkovou pověst policie, státního zastupitelství i těch poctivých policistů a státních zástupců, kteří nejenže respektují právní normy, ale doposud si zachovali zdravý rozum, uvážlivost, poctivost, slušnost a cit pro spravedlnost a přiměřenost (ekvitu). Jak je vůbec možné, že nejvyšší státní zástupce zůstal vůči všem případům zvlů svých podřízených zcela lhostejný?

Lze souhlasit s obecně rozšířenou představou, že naše republika je plná zlořádů (nemravností) a mafiánských praktik, na kterých se výraznou měrou podíleli a stále ještě podílejí mnozí naši politici, formálně i neformálně organizovaní v nejrůznějších „svazech známých“. Manifestačními a důkazně i právně nepodloženými pokusy o trestní represí politiků, generálů, podnikatelů a představitelů státní správy i místní samosprávy však lze nastolit pouze právní nejistotu a strach. Nezřídka lze přitom nabýt dojmu, že vyvolávání právní nejistoty a strachu je hlavním cílem některých státních zástupců, kteří si tak upevňují pocit své moci, společenské důležitosti i morální převahy. Takoví státní zástupci by však podle žalostných výsledků své práce měli by být urychleně zbaveni funkcí, přinuceni k zaplacení všech škod, které způsobili, a případně i hospitalizováni v nějakém psychiatrickém zařízení, neboť vzhledem ke své psychické a mravní deformaci jsou obecně nebezpeční.

„Povaha je člověku démonem.“

(Hérakleitos z Efesu – asi 544-484 př.n.l.; Nakladatelství Svoboda 1985, str.148)

*Kdyby žil přesvědčený římský republikán Marcus Tullius Cicero (106-43 př.n.l.) a viděl některé naše současné státní zástupce, jak ve vlastní anebo cizí režii lžou, křiví právo a týrají lidi, asi by v hrůze ustrnul a své tři slavné úvodní věty z řeči proti Catilinovi (*Quousque tandem abutere, Catilina, patientia nostra?*) by pozměnil takto:*

„Jak dlouho ještě, státní zástupci, budete zneužívat naši trpělivosti?

Jak dlouho si ještě s námi budete v tom vašem pomnutí smyslů zahrávat?

Kam až vás dožene vaše opovážlivost nemající zábran?“

V Plzni dne 25.5.2021

JUDr.Oldřich H e i n